

ВІДГУК
офіційного опонента, кандидата юридичних наук
Квашука Олександра Дмитровича
на дисертацію Гальченко Вікторії Сергіївни на тему
«Належність і допустимість електронних доказів у кримінальному
провадженні», подану до захисту у спеціалізовану вчену раду Національної
академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії в галузі
знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Інформаційні технології зумовили необхідність у передачі даних, обміні інформацією. Розвиток інформаційних технологій своєю чергою актуалізує потребу належної правової регламентації електронного доказування. Такий підхід до врегулювання питання електронних доказів зменшить кількісні показники вчинення інформаційних злочинів і створить дієвий механізм реалізації відповідних прав та свобод усіх учасників кримінального провадження.

Доказами є показання, речові докази, документи, висновки експертів. Додаткові джерела доказів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки визначені ст. 298-1 Кримінального процесуального кодексу України (КПК). Джерела доказів встановлюють наявність чи відсутність фактів й обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню. Будь-які відомості перед тим, як набути статусу доказів, мають бути оцінені з погляду належності, допустимості, достовірності, а їхня сукупність підлягає оцінці в аспекті визначення достатності та взаємозв'язку для прийняття процесуальних рішень.

Докази в кримінальному провадженні передбачають процедуру збирання, фіксації та використання, порядок роботи з доказами прописано в законі, однак фіксацію доказів в електронній формі не відображено у КПК. Відсутність законодавчого регулювання створює ризики визнання електронних доказів у деяких випадках недопустимими.

Згідно зі ст. 85, 86 КПК доказ визнають допустимим, якщо його отримано в порядку, встановленому КПК, і належним – якщо він прямо чи опосередковано підтверджує наявність чи відсутність обставин, що підлягають доказуванню в

кримінальному провадженні, й інших обставин, які мають значення для кримінального провадження, а також достовірність чи недостовірність, можливість чи неможливість використання інших доказів.

Про наявність складнощів на практиці з визначенням процесуального статусу електронних даних як доказів зауважують опитані правозастосувачі (92,9 %). Крім того, на думку респондентів, причинами, які найчастіше призводять до сумнівів стосовно допустимості електронних доказів є порушення порядку їх отримання (35,7 %); неможливість підтвердити автентичність даних (33,3 %); неналежна фіксація в протоколах процесуальних дій (31 %). Водночас у доктрині кримінального процесу, попри відсутність єдиного підходу до розуміння змісту електронних доказів, одностайно акцентовано на необхідності визначення в положеннях КПК України терміна «електронні докази», встановленні їхніх ознак, юридичних властивостей та способів закріплення. Пропозицію щодо запровадження окремої статті КПК України, яка містила б визначення поняття «електронні (цифрові) докази», схвалюють й опитані представники юридичної спільноти (97,6 %).

Водночас питання, пов'язані з використанням електронних доказів, зокрема в період активної цифровізації державницьких процесів і суспільного розвитку, дії правового режиму воєнного стану на території України, потребують уточнення в сучасних реаліях.

Науково-теоретичне підґрунтя дисертації становлять праці фахівців у галузі кримінального процесу, а також роботи із загальної теорії держави і права, кримінального права, криміналістики й інших галузевих правових наук, зокрема іноземних дослідників. Нормативною базою дисертації є Конституція України, законодавчі акти України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, постанови Верховної Ради України, акти Президента України й Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти Міністерства внутрішніх справ (МВС) і Національної поліції України з приводу доказування на стадії досудового розслідування. Інформаційну базу дослідження

становлять політико-правова публіцистика, проєкти нормативних актів, довідкові видання, статистичні матеріали діяльності правоохоронних органів і суду.

Отже, брак достатнього наукового підґрунтя, наявність прогалин у нормативно-правовому регулюванні належності й допустимості електронних доказів у кримінальному провадженні визначають актуальність дослідження зазначеної проблематики.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, у наукових працях. Основні положення та висновки дослідження, сформульовані в дисертації, відображено в 9 наукових публікаціях, серед яких п'ять статей – у наукових фахових виданнях України, визначених МОН України як фахові з юридичних наук, чотири тези доповідей, які оприлюднено на всеукраїнських і міжвідомчих науково-практичних конференціях.

Дисертацію оформлено згідно з нормативними вимогами, передбаченими для такого виду робіт, написано державною мовою з дотриманням наукового стилю. Результати дисертаційного дослідження є достатньо аргументованими, обґрунтованими, логічними та переконливими, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Аналіз анотації, тексту дисертаційної роботи та змісту наукових публікацій Гальченко В.С. дає підстави стверджувати про належний рівень наукової обґрунтованості та достовірності отриманих результатів дослідження. Сформульовані у роботі наукові положення, висновки та рекомендації є достатньо аргументованими, спираються на сучасні теоретичні підходи, положення чинного законодавства, матеріали правозастосовної практики та статистичні дані. Їх зміст узгоджується з поставленою метою та визначеними завданнями дослідження, що забезпечується коректним добором і застосуванням відповідних загальнонаукових та спеціально-юридичних методів пізнання.

Дисертаційна робота містить нові науково обґрунтовані результати, достовірність яких підтверджується використанням належної емпіричної бази.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. На підставі теоретичних положень юридичної науки, норм законодавства України та практики його застосування в дисертації визначено сутність й особливості належності та допустимості електронних доказів, на цій основі сформульовано пропозиції та рекомендації щодо їх подальшого вдосконалення. У дисертації аргументовано положення, що становлять наукову новизну, а саме вперше: визначено необхідність законодавчого закріплення процесуального порядку фіксації вилучення, копіювання та отримання електронних (цифрових) даних шляхом складання протоколу, який повинен містити відомості про спосіб отримання електронних даних; технічні засоби, що використовували під час вилучення або копіювання; опис джерела отримання даних; цифрові ідентифікатори та контрольні хеш-значення електронних даних; інші відомості, необхідні для підтвердження цілісності й автентичності даних. У зв'язку з цим сформульовано пропозиції про доповнення КПК України окремою статтею; обґрунтовано підхід, згідно з яким електронні (цифрові) докази визнають належними й допустимими, якщо з огляду на їх вид (абонентські, трафік-, контент-дані) вони прямо або опосередковано підтверджують чи спростовують обставини, що підлягають доказуванню, й отримані в обсязі, необхідному та достатньому для досягнення мети кримінального провадження; доведено, що протокол процесуальної дії щодо вилучення електронних доказів (огляд, обшук, тимчасовий доступ до речей і документів тощо) обов'язково має містити опис системи, доступ до якої отримано, способу доступу до неї, застосованих програм/інструментів, хеш-значення, тайм-стемпів; журнал дій слідчого або спеціаліста, залученого до проведення такої дії; з позиції допустимості електронних доказів у кримінальному провадженні виокремлено їхні специфічні риси: 1) фізичне існування електронного документа неможливе поза межами носія інформації, тому для забезпечення достовірності доказу необхідно ідентифікувати носій, ураховуючи його тип, модель й індивідуальні машинні характеристики; 2) мають нематеріальний характер, що унеможлиблює їх безпосереднє сприйняття без застосування

відповідних програмно-технічних засобів і спеціального інструментарію; 3) можуть бути змінені, пошкоджені або знищені в процесі експлуатації пристрою користувачем чи під впливом фізичних чинників; 4) за стадіями виготовлення документи, зокрема електронні, поділяють на оригінали, дублікати, копії та виписки, водночас позначення «оригінал», «дублікат», «копія» є умовними, тому що в усіх цих випадках електронний документ залишається оригіналом.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес, а саме: низка пропозицій можуть доповнити нормативно-правові акти, а також законопроекти, які знаходяться на розгляді у Верховній Раді України й стосуються особливостей використання електронних доказів у кримінальному провадженні з позицій їх належності та допустимості; сформовані пропозиції та рекомендації щодо використання електронних доказів у кримінальному провадженні з позицій їх належності й допустимості використовують у діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України (акт впровадження Головного слідчого управління Національної поліції України від 9 липня 2025 року № 65345-2025); наукові рекомендації та висновки можуть бути використані для створення теоретико-методологічної бази вдосконалення інституту електронних доказів у кримінальному провадженні з позицій їх належності й допустимості; матеріали використовують в освітньому процесі під час викладання спеціалізованих дисциплін кримінального процесуального спрямування.

Оцінка змісту дисертації та її оформлення. Дисертаційна робота Гальченко Вікторії Сергіївни за своєю структурою є цілісним, логічно завершеним науковим дослідженням. Структурно дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (163 найменування на 19 сторінках) і чотирьох додатків (на 17 сторінках). Повний обсяг дисертації становить 207 сторінок, із них обсяг основного тексту – 155 сторінок.

У розділі «Теоретичні й історичні аспекти впровадження електронних доказів у кримінальне процесуальне законодавство» дисертанткою проведено комплексне дослідження доктринальних підходів до розуміння правової природи

електронних доказів, їх місця в системі джерел доказів та особливостей використання у кримінальному провадженні. У роботі систематизовано наукові позиції провідних вітчизняних вчених щодо визначення поняття електронних доказів, узагальнено сучасний стан наукової розробленості цієї проблематики, а також обґрунтовано самостійний характер електронних доказів як особливого виду процесуальних джерел доказування, що зумовлено їх специфічною цифровою природою.

Важливу увагу приділено аналізу наукових досліджень, присвячених електронним доказам, зокрема дисертаційних праць останніх років, що дозволило визначити основні напрями розвитку наукової думки у сфері цифрового доказування. Авторкою обґрунтовано, що попри існування різних підходів до визначення поняття, класифікації та процесуального значення електронних доказів, сучасна доктрина поступово формує єдине бачення щодо необхідності виокремлення їх як самостійного об'єкта кримінального процесуального регулювання.

Окреме місце у структурі розділу займає дослідження особливостей оригіналу та копії електронного документа. Дисертанткою аргументовано визначено критерії відмежування оригіналу електронного документа від його дубліката, акцентовано увагу на відсутності самостійного доказового значення паперових роздруківок цифрової інформації та наголошено на необхідності забезпечення належного процесуального оформлення копій електронних документів для гарантування їх допустимості під час судового розгляду.

Суттєве значення має проведений аналіз проблем нормативно-правового регулювання використання електронних доказів у кримінальному процесі України. Авторкою виокремлено низку актуальних проблем, пов'язаних із відсутністю чіткого законодавчого розмежування електронних доказів та інших процесуальних джерел доказування, недостатнім регулюванням порядку використання копій електронних доказів, невизначеністю джерел їх отримання, окремими процесуальними обмеженнями діяльності дізнавача, а також недосконалістю

функціонування інформаційно-телекомунікаційної системи досудового розслідування.

Вагомим елементом дослідження став порівняльно-правовий аналіз законодавства та правозастосовної практики зарубіжних держав щодо використання електронних доказів у кримінальному провадженні. Узагальнення міжнародного досвіду дозволило встановити, що у більшості держав електронні дані визнаються повноцінним видом доказів незалежно від наявності спеціального законодавчого визначення, тоді як особлива увага приділяється забезпеченню незмінності цифрових даних, документуванню всіх процесуальних дій із ними, застосуванню сучасних методів цифрової криміналістики та дотриманню процесуальних гарантій автентичності й цілісності інформації.

Позитивної оцінки заслуговує дослідження сучасних міжнародно-правових механізмів доступу до електронних доказів. Дисертанткою проаналізовано новітні акти Європейського Союзу, спрямовані на уніфікацію процедур отримання та збереження електронних доказів у кримінальному провадженні, що дозволило обґрунтувати перспективні напрями гармонізації національного законодавства України із сучасними європейськими стандартами.

Окрему увагу приділено аналізу практики Європейського суду з прав людини щодо використання електронних доказів. Авторкою обґрунтовано, що збирання, дослідження та оцінка цифрової інформації повинні здійснюватися із безумовним дотриманням права особи на повагу до приватного і сімейного життя, принципу «розумного очікування конфіденційності», а також критеріїв законності, необхідності та пропорційності втручання у права людини відповідно до статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

У цілому зміст зазначеного розділу характеризується високим рівнем наукової аргументованості, комплексністю дослідницького підходу, логічною послідовністю викладу матеріалу та належною глибиною аналізу. Отримані результати сформували належне теоретико-методологічне підґрунтя для подальшого дослідження проблем використання електронних доказів у

кримінальному провадженні та обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства України.

У розділі «Правові підстави та порядок дослідження доказів з позиції їх належності й допустимості» дисертанткою проведено комплексне дослідження теоретичних і практичних засад оцінки електронних доказів у кримінальному провадженні крізь призму їх відповідності критеріям належності та допустимості. Авторкою ґрунтовно розкрито особливості встановлення доказового значення цифрової інформації, визначено основні процесуальні й технічні вимоги до її отримання, дослідження та використання, а також сформульовано пропозиції щодо вдосконалення чинного кримінального процесуального законодавства.

Особливу увагу приділено розкриттю змісту критерію належності електронних доказів. Дисертанткою обґрунтовано, що доказове значення цифрової інформації визначається її безпосереднім зв'язком із предметом доказування, який підтверджується шляхом належної ідентифікації користувача, пристрою, акаунта, джерела походження інформації, її локалізації та часової прив'язки. Позитивної оцінки заслуговує запропонований Авторкою мінімальний стандарт належності електронних доказів, який охоплює комплекс технічних і процесуальних елементів, необхідних для підтвердження їх зв'язку з обставинами кримінального провадження.

Вагоме місце у структурі розділу займає дослідження допустимості електронних доказів. Авторкою аргументовано доведено, що їх використання у кримінальному процесі безпосередньо залежить від дотримання встановленого законом порядку отримання, фіксації, копіювання та зберігання цифрової інформації. На підставі аналізу судової практики визначено основні критерії допустимості електронних доказів, серед яких законність доступу до інформації, підтвердження її автентичності за допомогою електронного підпису, сертифікатів, хеш-сум чи експертних досліджень, а також забезпечення реалізації принципу змагальності та рівності сторін під час дослідження цифрових доказів.

Суттєву увагу приділено дослідженню принципу «ланцюга збереження доказів» (chain of custody), який справедливо визначено одним із ключових

механізмів забезпечення достовірності електронних доказів. Дисертанткою обґрунтовано необхідність належного документування всіх етапів роботи з цифровими даними, використання форензичних методів копіювання, електронних підписів, контрольних хеш-сум та інших технічних засобів підтвердження цілісності інформації, що відповідає сучасним міжнародним стандартам цифрової криміналістики.

Безперечний науковий інтерес становлять сформульовані авторкою пропозиції щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства. Зокрема, обґрунтовано доцільність законодавчого закріплення електронного (цифрового) доказу як самостійного процесуального джерела доказів шляхом внесення відповідних змін до статті 84 КПК України, а також необхідність розроблення спеціальних методичних рекомендацій щодо фіксації, дослідження та зберігання цифрових доказів і підвищення рівня технічної підготовки працівників правоохоронних органів у сфері комп'ютерної криміналістики.

Окрему увагу приділено дослідженню специфічних властивостей електронних доказів, що безпосередньо впливають на оцінку їх допустимості. Авторкою аргументовано висвітлено особливості існування електронних документів у нерозривному зв'язку з матеріальним носієм інформації, їх нематеріальну природу, можливість зміни або втрати цифрових даних, а також специфіку співвідношення понять оригіналу, дубліката та копії електронного документа.

Значним досягненням дослідження є систематизація основних засад роботи з електронними доказами. Дисертанткою обґрунтовано необхідність дотримання принципів законності, цілісності цифрових даних, повного документування всіх процесуальних дій, залучення спеціалістів у сфері цифрової криміналістики, належної професійної підготовки суб'єктів кримінального провадження та забезпечення максимальної обережності під час роботи з електронними носіями інформації.

Важливе місце у розділі займає аналіз процесуальних критеріїв допустимості електронних доказів, зокрема належного джерела їх походження, належного

суб'єкта отримання та законного способу збирання. Авторкою детально проаналізовано передбачені статтею 93 КПК України процесуальні механізми отримання електронних доказів як стороною обвинувачення, так і стороною захисту, що дозволило комплексно охарактеризувати особливості реалізації принципу змагальності під час формування доказової бази у кримінальному провадженні.

Логічним завершенням розділу стало дослідження стандартів доказування у контексті використання електронних доказів. Дисертанткою послідовно розкрито зміст основних стандартів доказування – «обґрунтована підозра», «достатня підстава» та «поза розумним сумнівом» – і визначено їх значення для оцінки належності, допустимості та достатності цифрових доказів на різних стадіях кримінального провадження.

У цілому зміст розділу характеризується високим рівнем наукової обґрунтованості, системністю викладу матеріалу, поєднанням теоретичного аналізу із сучасною правозастосовною практикою та комплексним підходом до дослідження проблем належності й допустимості електронних доказів. Отримані результати мають вагомe теоретичне і практичне значення та створюють належне підґрунтя для подальшого вдосконалення кримінального процесуального законодавства України у сфері цифрового доказування.

У розділі «Порядок використання електронних доказів під час досудового розслідування та судового провадження» дисертанткою проведено комплексне дослідження процесуальних і криміналістичних особливостей використання електронних доказів на різних стадіях кримінального провадження. Авторкою системно проаналізовано сучасний стан нормативного регулювання, практику застосування кримінального процесуального законодавства, судову практику та окреслено напрями її подальшого вдосконалення з урахуванням розвитку цифрових технологій і сучасних міжнародних стандартів цифрового доказування.

Особливу увагу приділено аналізу законодавчих новел щодо використання копій електронної інформації як джерел доказів. Позитивної оцінки заслуговує здійснений авторкою аналіз положень частини четвертої статті 99 КПК, відповідно

до яких копії комп'ютерних даних, отримані слідчим або прокурором із залученням спеціаліста, можуть визнаватися судом оригіналом документа. Дисертанткою обґрунтовано, що зазначені зміни сприяють упровадженню сучасних криміналістичних методів копіювання цифрових даних, мінімізують необхідність вилучення технічних засобів та забезпечують належний баланс між інтересами кримінального провадження і захистом майнових прав власників електронних пристроїв. Водночас слушно звернено увагу на існуючі прогалини законодавчого регулювання, пов'язані з відсутністю чіткої процедури долучення, реєстрації, обліку та зберігання таких доказів у матеріалах кримінального провадження.

Науковий інтерес становить запропонований авторкою алгоритм вилучення цифрових носіїв інформації. Дисертанткою комплексно обґрунтовано необхідність здійснення першочергових заходів щодо запобігання зміні цифрових даних після вилучення носія, належної фіксації всіх обставин проведення відповідної процесуальної дії та невідкладного створення форензичних копій інформації із залученням спеціалістів у сфері інформаційних технологій, що відповідає сучасним вимогам цифрової криміналістики.

Окреме місце у дослідженні посідає аналіз технічних аспектів забезпечення збереження електронних доказів. Авторкою аргументовано обґрунтовано доцільність використання позитивного зарубіжного досвіду, зокрема впровадження детальних інструкцій для первинного реагування під час вилучення електронних пристроїв, що дозволяє мінімізувати ризики втрати, пошкодження або модифікації цифрової інформації та забезпечити належний рівень її процесуальної надійності.

Вагомим елементом розділу є ґрунтовний аналіз судової практики щодо використання електронних доказів у кримінальному провадженні. Дисертанткою переконливо доведено існування тенденції до поступового визнання електронних доказів самостійним джерелом доказової інформації, а також систематизовано сучасні підходи судів до оцінки цифрових даних на підставі критеріїв автентичності, цілісності, належності та допустимості. Обґрунтовано зазначено, що відсутність законодавчого визначення поняття «електронні докази» у

Кримінальному процесуальному кодексі України залишається одним із чинників неоднакового застосування відповідних процесуальних норм.

Значну увагу приділено порівняльно-правовому аналізу використання електронних доказів у різних видах судочинства. Узагальнення практики цивільного судочинства дозволило авторці виявити низку нормативних прогалин щодо порядку подання, посвідчення та оцінки електронних доказів, а також сформулювати обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення законодавства, зокрема стосовно розширення повноважень нотаріусів у сфері посвідчення електронних документів, удосконалення класифікації електронних доказів, запровадження додаткових механізмів захисту від фальсифікації та нормативного розмежування понять оригіналу й копії електронного доказу.

Важливе місце у структурі розділу займає систематизація сучасних підходів національної судової практики до оцінки електронних доказів. Авторкою аргументовано розкрито особливості розмежування цифрової інформації та її матеріального носія, висвітлено концепцію множинності оригіналів електронного документа, обґрунтовано відсутність жорсткого зв'язку між електронним документом і конкретним носієм інформації, а також проаналізовано сучасні технічні способи підтвердження автентичності електронних документів шляхом використання контрольних хеш-сум та проведення спеціальних досліджень.

У цілому зміст розділу характеризується високим рівнем наукової обґрунтованості, комплексністю аналізу нормативних положень, судової практики та сучасних криміналістичних підходів до використання електронних доказів. Викладений матеріал відзначається логічною послідовністю, практичною спрямованістю та містить низку аргументованих пропозицій щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства і практики використання електронних доказів під час досудового розслідування та судового провадження.

Висновки дисертації, як і вимагається, починаються з узагальнень і містять формулювання положень та пропозицій, що відповідають вимогам наукової новизни, мають теоретичне і практичне значення, а також включають пропозиції змін і доповнень до відповідних положень Кримінального процесуального кодексу

України щодо належності і допустимості електронних доказів у кримінальному провадженні.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації на практиці. Отримані за результатами дисертаційного дослідження В.С. Гальченко наукові положення, висновки та пропозиції можуть бути використані у діяльності закладів вищої освіти під час викладання навчальних дисциплін кримінально-правового циклу та підготовки навчально-методичних матеріалів, у практичній діяльності правоохоронних органів під час здійснення досудового розслідування, а також у подальших наукових дослідженнях.

Окремі результати роботи можуть бути використані у процесі підготовки наукових публікацій, монографічних досліджень, розроблення науково-аналітичних матеріалів. Практичне значення отриманих результатів підтверджується можливістю їх застосування для вдосконалення правозастосовної діяльності та розвитку положень науки кримінального процесу.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації. В цілому позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Гальченко Вікторії Сергіївни на тему: «Належність і допустимість електронних доказів у кримінальному провадженні», звертаю увагу на наявність окремих недоліків та положень, що потребують додаткової аргументації або носять певною мірою суперечливий характер.

1. У підрозділі 1.1. «Стан наукового дослідження електронних доказів у кримінальному провадженні» дисертанткою здійснено широке узагальнення наукових підходів до визначення поняття, природи та місця електронних доказів у системі кримінального процесуального доказування. Водночас аналіз наукової літератури має переважно описовий характер і значною мірою зводиться до послідовного викладу змісту окремих наукових праць. Доцільним було б посилити авторський критичний аналіз наведених доктринальних підходів, чіткіше окреслити їх переваги, недоліки та власну аргументовану позицію щодо існуючих наукових дискусій.

2. У підрозділі 1.3. «Міжнародно-правовий досвід використання електронних доказів як засобу доказування в кримінальному провадженні» здійснено

грунтовний аналіз міжнародних договорів, законодавства окремих держав, практики Європейського суду з прав людини та правового регулювання використання електронних доказів у країнах Європейського Союзу, США, Великій Британії та Китайській Народній Республіці. Водночас дискусійним залишається питання критеріїв відбору відповідних держав і міжнародних правових систем для проведення дослідження. Доцільно було б обґрунтувати вибір саме цих країн або додатково звернутися до досвіду Естонії, Сінгапуру та Канади як держав, що є одними з лідерів у сфері цифровізації кримінального судочинства, розвитку цифрової криміналістики та нормативного регулювання використання електронних доказів у кримінальному провадженні.

3. У підрозділі 3.1. «Вилучення та процесуальне оформлення електронних доказів під час проведення досудового розслідування» авторкою комплексно досліджено особливості вилучення, копіювання та процесуального оформлення електронних доказів, проаналізовано положення національного законодавства, судову практику та окремі міжнародні стандарти. Водночас певної деталізації потребує питання імплементації запропонованих рекомендацій у вітчизняну правозастосовну практику. Зокрема, доцільним було б запропонувати авторське бачення змін до кримінального процесуального законодавства щодо нормативного закріплення порядку фіксації, копіювання та збереження електронних доказів.

Відсутність порушень академічної доброчесності. За результатами вивчення тексту дисертаційного дослідження, наукових публікацій здобувача, а також звіту, щодо перевірки тексту дисертаційної роботи на плагіат, відповідно до Положення про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ затвердженого Рішенням Вченої ради НАВС від 27.04.2026, протокол № 8/4-3, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертація оформлена згідно з нормативними вимогами, передбаченими для такого виду робіт, написана державною мовою з дотриманням наукового стилю. Дисертаційна робота Гальченко Вікторії Сергіївни є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею, має високу теоретичну та практичну цінність, а її результати можуть бути використані для вдосконалення законодавства, правозастосовної практики та

освітнього процесу. Авторка продемонструвала ґрунтовні знання, аналітичні здібності та вміння пропонувати науково обґрунтовані рішення актуальних проблем.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. На підставі вищенаведеного вважаю, що дисертація **Гальченко Вікторії Сергіївни** на тему: «Належність і допустимість електронних доказів у кримінальному провадженні»: за своїм змістом відповідає спеціальності 081 «Право» в межах галузі знань 08 «Право», вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261, наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 р. № 40 і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її авторка на підставі прилюдного захисту заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 – Право зі спеціальності 081 – Право.

Офіційний опонент:

**старший викладач кафедри
кримінального процесу та криміналістики
Донецького державного університету
внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук**

Олександр КВАШУК

*Підпис засвідчую
п.в.с. нагайника*

Вікторія Мельник